

MEMÒRIA

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL CARRER DEL
SANT CRIST, 47-65. BARCELONA (BARCELONÈS) .**

Codi: 097/17

Nº de referència de la resolució:

R/N 407 K121-NB 2017/1-20777.

R/N 470 K121-NB 2017/2-20876

Dates de la intervenció: Del 4 al 30 de setembre de 2017

Autor: Jordi Ardiaca Rodríguez.

FITXA TÈCNICA

Nom del jaciment: Carrer del Sant Crist, 47-65.

Nº de referència de la resolució: R/N 470 K121-NB 2017/1-20777, R/N 470
K121-NB 2017/2-20876

Nº d'inventari: 097/17

Projecte de recerca en el qual s'hi integra:

Municipi: Barcelona

Comarca: Barcelonès

Coordenades UTM: UTM 31N/ETRS89 E (X): 427900.5, N (Y): 4580680.3.

s.n.m: 33.37 metres

Superfície avaluada: 54 metres quadrats

Estat de conservació:

Tipus d'intervenció : Preventiva

Tipus d'activitat : Control

Cronologia: Contemporani

Dates d'execució: Del 04 al 30 de setembre de 2017

Promotor: Aigües de Barcelona

Lloc de dipòsit temporal: Museu d'Història de Barcelona

Directors/es: Jordi Ardiaca Rodríguez

Redactors/es de la memòria: Jordi Ardiaca Rodríguez

Paraules clau: Carrer Sant Crist, rasa, fonamentació.

Resum: Control de la rasa efectuada per col·locar una nova canonada d'aigua al carrer del Sant Crist de Barcelona, on es va documentar una fonamentació de cronologia indeterminada, que es va desmuntar parcialment, un cop rebuda l'autorització pertinent.

ÍNDEX

Fitxa tècnica	pàg. 01
1- Introducció	pàg. 03
2- Situació geogràfica i àmbit d'intervenció	pàg. 04
3- Antecedents històrics i arqueològics	pàg. 05
4- Metodologia	pàg. 06
5- Descripció dels treballs i resultats obtinguts	pàg. 07
5.1- Relació d'estructures afectades	pàg. 10
6- Conclusions	pàg. 11
7- Bibliografia	pàg. 12

ANNEXOS

- Inventari d'Unitats Estratigràfiques	pàg. 14
- Planimetria	pàg. 15
- Inventari fotogràfic	pàg. 16

1. INTRODUCCIÓ

La present memòria fa referència a la intervenció arqueològica al carrer del Sant Crist, 47-65 al Districte de Sans - Montjuïc (Barcelona, Barcelonès), iniciada el dia 04 de setembre fins al 22 de setembre, sent necessària una pròrroga entre els dies 23 i 30 de setembre del 2017.

La intervenció s'ha efectuat d'acord amb l'autorització emesa pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya. L'actuació se cenyeix als procediments establerts a l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

El motiu de la intervenció és la realització de diverses rases per la renovació de les canonades d'aigua en una zona d'interès arqueològic.

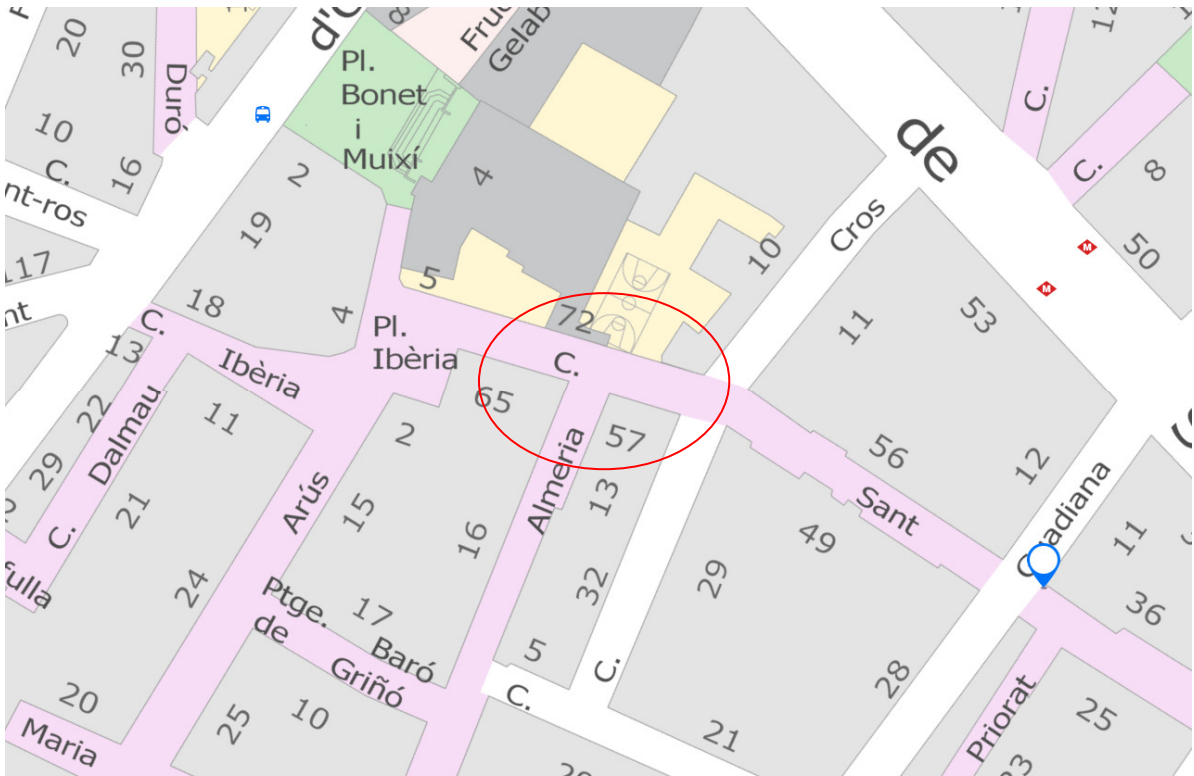
El codi d'intervenció donat pel Servei d'arqueologia de Barcelona ha estat el 097/17.

Les tasques arqueològiques realitzades han estat dirigides per l'arqueòleg Jordi Ardiaca Rodríguez d'acord amb la corresponent resolució de la direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya. El promotor d'aquests treballs és Aigües de Barcelona.

2. SITUACIÓ.

La intervenció es realitza al carrer del Sant Crist, 47-65 de la ciutat de Barcelona, les coordenades UTM 31N/ETRS89 són E (X): 427900.5, N (Y): 4580680.3.

La cota absoluta en relació al nivell del mar és de 33,37 msnm.

Plànol de situació de la intervenció.

3.CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

3.1. Antecedents històrics i arqueològics

A tocar de la zona d'intervenció es localitza restes romanes corresponents a restes de murs i sepultures amb tancament de tègula, a banda de la notícia de l'aparició d'un mil·liari relacionat una possible via romana (vegeu <http://cartaarqueologica.bcn.cat/3013>). A l'alta edat mitjana el nucli de població s'articulava ja al voltant de la parròquia de Sans, el primer document que esmenta Sans és una escriptura del 991 que reconeix rendes i els béns del Monestir de Sant Pere de les Puel·les amb posterioritat a l'expedició d'Almansur contra la ciutat de Barcelona (985), durant la qual es van cremar les antigues escriptures. Malgrat que l'església de Santa Maria, devia ser anterior al segle IX, el 1102 apareix documentada, i ja al 1130 com a parròquia, des del 1340 a 1840 l'església de Sans era sufragària o dependent de Santa Maria del Pi.

L'any 1830, l'església vella de Santa Maria de Sans d'estil romànic, va ser enderrocada, al seu costat es va començar a construir cap al 1820 l'església una de nova, on destacava la seva torre octogonal amb una alçària aproximada de setanta metres, i diversos edificis annexos entre els quals destacava la rectoria.

L'any 1936, durant la Guerra Civil, fou incendiada i completament destruïda, a excepció del campanar, però posteriorment fou totalment enderrocada. Acabada la Guerra Civil, s'hi va reconstruir la nova església en el mateix lloc.

El setembre del 2016 es van dur a terme els treballs de neteja i documentació del refugi antiaeri de la Guerra Civil espanyola núm. 0819, localitzat a l'actual plaça de Bonet i Moixí, molt a prop d'aquesta intervenció.

4. METODOLOGIA

Les tasques han consistit en l'obertura de dues rases de forma mecànica amb una amplada entre els 0,60 i 0,90 m, la longitud de la primera d'elles és de 75,46 situada al carrer del Sant Crist entre la plaça d'Ibèria i el carrer del Cros, la segona rasa estava situada cap al número 47 del carrer del Sant Crist amb una longitud de 14,20 m. La potència de totes elles està al voltant dels 0,70 metres. Tots els treballs han estat controlats visualment per l'arqueòleg director.

La metodologia seguida en aquesta intervenció ha consistit en la documentació estratigràfica a partir del mètode proposat per H.Harris i A.Carandini, assignant un número d'Unitat Estratigràfica (UE) a cadascun dels estrats, estructures, retalls o rebliments que s'han excavat. També s'ha portat a terme una exhaustiva documentació fotogràfica i de planimetria.

El registre planimètric ha consistit en la realització de plantes a escala 1:20 de les rases. Aquests treballs planimètrics han estat realitzats pel director del control i seran impresos i entregats en format paper i en format digital.

Per la mesura de les cotes s'ha utilitzat un teodolit convencional, amb les mesures preses en relació al punt zero absolut, extret del mapa topogràfic de la ciutat de Barcelona, aconseguit de la pàgina web de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

Pel que fa a les fotografies, aniran identificades amb el mateix codi que la seran numerades correlativament.

Amb l'objectiu d'homogeneïtzar les dades obtingudes, s'ha utilitzat un sistema de base de dades utilitzant el programa *FileMaker*, on s'inclouen en cada fitxa els respectius apartats de descripció, documentació i relacions estratigràfiques.

5. TREBALLS REALITZATS I RESULTATS OBTINGUTS

Els treballs realitzats fins al moment han consistit en l'obertura de dues rases al carrer del Sant Crist, 47-65 de Barcelona, al districte de Sans - Montjuïc obertes de forma mecànica. La primera d'aquestes rases està compresa entre la plaça d'Ibèria i el carrer del Cros, amb una longitud de 75,46 m amb una amplada de 0,60 m que en algun tram s'eixamplava fins a 0,90 m per tal de no afectar a altres serveis localitzats, es va excavar uns 0,70 m respecte a el nivell de circulació de la vorera actual, profunditat suficient per instal·lar la nova canonada.

Vistes de la rasa oberta.

L'estratigrafia documentada està formada pel paviment actual de la vorera (amb la UE 01), format per panots de 0,60 per 0,40 per 0,08 m. que en el tram on es documenten l'estructura se situa a 32,98 m.s.n.m. Aquest paviment es

recolza en la seva preparació (UE 02), composta per una capa de formigó de 0,22 m de gruix, que cobreix un estrat molt heterogeni, compost per argiles barrejades amb llims i runa (UE 03), que hem interpretat com una anivellació del terreny, amb una potència entre els 0,32 i 0,39 m.

L'anivellació UE 03, cobreix tant a la fonamentació localitzada (UE 04), com a un estrat d'argiles vermelles compactes (UE 06), aquestes argiles es van rebaixar uns 0,08 m sense que s'esgotés l'estrat, estan tallades per la trinxera constructiva (UE 05) de la fonamentació.

La fonamentació localitzada (UE 04), està situada entre els carrers d'Almeria i el carrer del Cros, veure les planimetries adjuntades, està Fonamentació feta amb pedres mitjanes sense escairar i maons tots ells lligats amb morter de calç i sorra. Farceix la seva trinxera UE 05. Es documenten 0,46 metres de longitud per 0,56 metres d'amplada, el fet que la rasa oberta li sigui perpendicular a la fonamentació, fa que documentem l'amplada total d'aquesta, però no així la seva longitud, ja que aquesta banqueteta continua en els dos extrems de la rasa. La cota superior és de 32,50 m.s.n.m. i la cota inferior documentada és de 32,24 m.s.n.m.

L'absència de ceràmica localitzada en l'excavació no ens ha permès acotar cronològicament la fonamentació, per la seva situació i alçada dins de la rasa feia impossible la col·locació de la nova canonada d'aigua, és per això, que es va demanar el seu desmuntatge parcial un cop efectuada la seva documentació i redactat l'informe. La Direcció General del Patrimoni Cultural va resoldre favorablement (número d'expedient R/N 470 K121-NB 2017/2-20876).

Vista de la fonamentació UE 04.

Aquesta rasa travessava el carrer del Cros, i anava fins a localitzar una connexió ja existent a la cantonada amb el carrer del Sant Crist (vegeu la planimetria), a banda de l'asfalt del vial, la resta de l'estratigrafia observada és la mateixa que la resta de la rasa.

Vista de la rasa oberta per travessar el carrer del Cros a l'esquerra, i a la dreta imatge de la segona rasa oberta a l'alçada del núm. 47 del c. del Sant Crist.

La segona de les rases estava situada a l'altura del número 47 del carrer del Sant Crist amb una longitud de 14,20 m, amb una amplada de 0,60 m i una profunditat relativa de 0,70 m.

L'estratigrafia observada estava formada per la mateixa seqüència observada a la rasa número 1. A causa de la rehabilitació d'una façana de casa situada a la cantonada del carrer del Sant Crist amb el carrer del Cros no es va poder connectar totes dues rases, restant pendent aquesta feina per quan acabi la rehabilitació.

32

5.1. RELACIÓ D'ESTRUCTURES AFECTADES

U.E	Descripció	Cronologia	Afectació
04	Fonamentació	Indeterminada	Parcial

6. CONCLUSIONS

Un cop excavades les dues rases per instal·lar una nova canonada d'aigua, hem documentat una fonamentació de cronologia indeterminada, per la que es va demanar autorització de desmuntatge parcial, a causa de la impossibilitat de col·locar la nova canonada, un cop acceptat es va procedir a realitzar-lo.

En cap de les dues rases hem esgotat l'estratigrafia.

6. BIBLIOGRAFIA

Ardiaca, J. 2017: Informe del tractament de les restes no extretes al carrer del Sant Crist, 47-65. Barcelona (Barcelonès). Inèdit

Carta Arqueològica de Barcelona (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/3013>)

Carta Arqueològica de Barcelona (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/3407>)

ANNEXOS

ANNEX 1. INVENTARI D'UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

ANNEX 2. PLANIMETRIA

ANNEX 3. INVENTARI FOTOGRÀFIC

Definició UE		Textura		Composició		Sector		01	
Estructura				Geològica				Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		1 5	
				Artificial		material Constructiu		2	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		segle XX					
Farceix a		Farcit per		Interpretació		Vorera actual del carrer			
Talla a		Tallat per		Observacions		Composta per panots de 0,60 per 0,40 per 0,08 metres.			
Es recolza en		Se li recolza		Afecció		Si ☐		Tipus	
02				No ☐		% ☐		☐	
Es lliura		Se li lliura							

Definició UE		Textura		Composició		Sector		02	
Estrat		Compacta		Geològica				Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		1 5	
		Gris		Artificial		material Constructiu		2	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Segle XX					
03				Interpretació		Preparació de paviment			
Farceix a		Farcit per		Observacions		Preparació del paviment UE 01, compost per formigó.			
Talla a		Tallat per		Afecció		Si ☐		Tipus	
Es recolza en		Se li recolza		No ☐		% ☐		☐	
01									
Es lliura		Se li lliura							

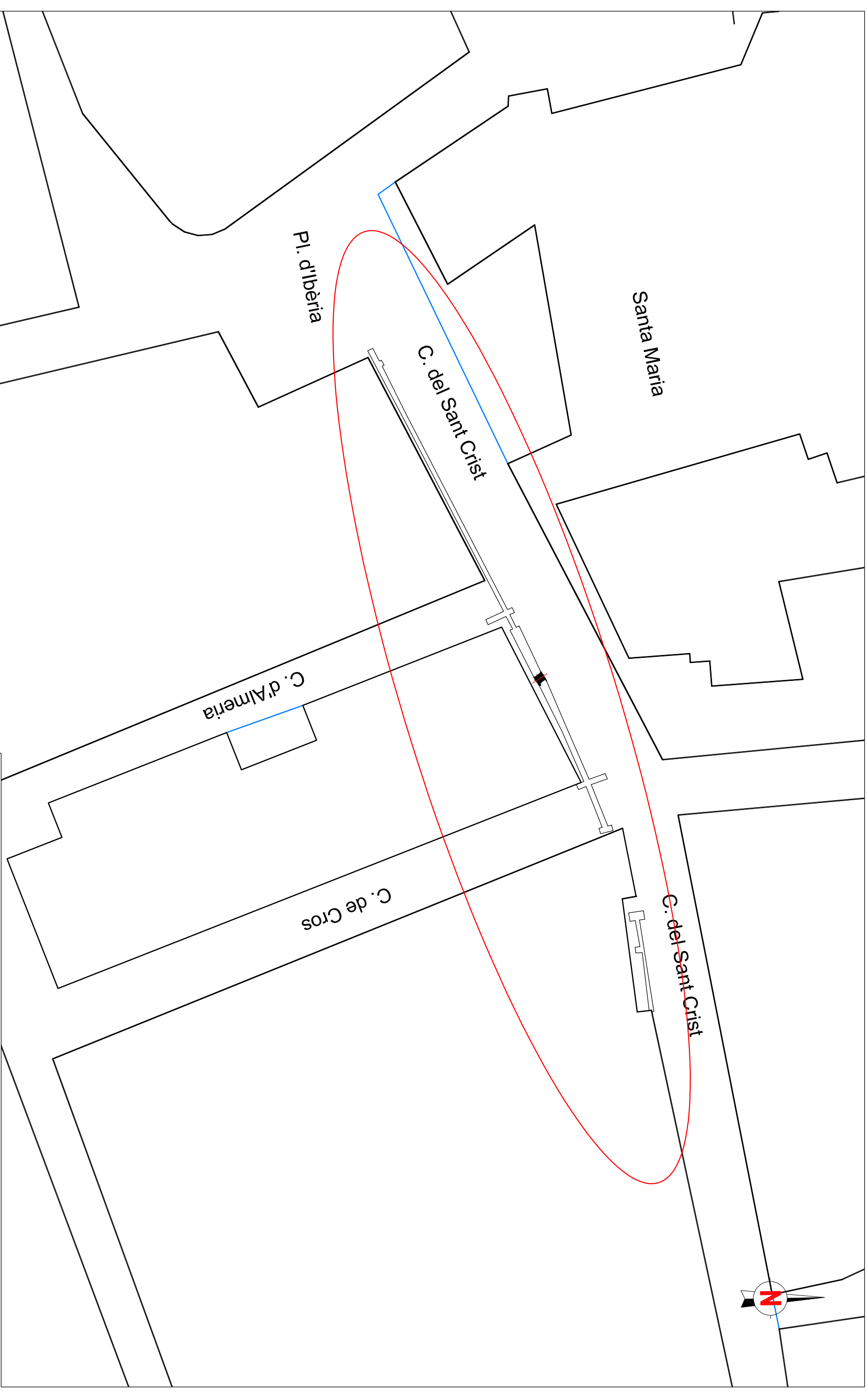
Definició UE		Textura		Composició		Sector		03	
Estrat		Solta		Geològica		Argila		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica		Zona		1 5	
		Vermellós		Artificial		material Constructiu		2	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació		3	
Cobreix a		Cobert per		segle XX				4	
04, 06		02		Interpretació		Anivellació		5	
Farceix a		Farcit per		Observacions		Anivellació composta per argiles vermellores barrejades amb llims i runa.		6	
Talla a		Tallat per		Afecció		Si ☐		Tipus	
Es recolza en		Se li recolza		No ☐		% ☐		☐	
Es lliura		Se li lliura							

Definició UE		Textura		Composició		Sector		04	
Estructura		Compacta		Geològica		Zona		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica				3 5	
				Artificial		material Constructiu		4	
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Indeterminada					
03				Interpretació		Fonamentació			
Farceix a		Farcit per		Observacions		Fonamentació composta per pedres mitjanes i maons lligats amb morter de calç. Farceix la seva trinxera constructiva UE 05.			
05				Afecció		Si ☒		Tipus	
Talla a		Tallat per		No ☒		% <input type="text"/>		Parcial	
Es recolza en		Se li recolza							
Es lliura		Se li lliura							

Definició UE		Textura		Composició		Sector		05	
Retall				Geològica		Zona		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica					
				Artificial					
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per		Indeterminada					
Farceix a		Farcit per		Interpretació		Trinxera de fonamentació			
04				Observacions		Trinxera constructiva de la fonamentació UE 04.			
Talla a		Tallat per		Afecció		Si ☐		Tipus	
06				No ☐		% <input type="text"/>			
Es recolza en		Se li recolza							
Es lliura		Se li lliura							

Definició UE		Textura		Composició		Sector		06	
Estrat		Compacta		Geològica		Zona		Foto. Plan.	
		Color		Orgànica					
		Vermellós		Artificial					
Relacions Físiques		Igual a		Datació		Criteri datació			
Cobreix a		Cobert per							
Farceix a		Farcit per		Interpretació		Anivellació			
03				Observacions		Anivellació composta per argiles vermelles, retallades per la trinxera constructiva UE 05.			
Talla a		Tallat per		Afecció		Si ☐		Tipus	
05				No ☐		% <input type="text"/>			
Es recolza en		Se li recolza							
Es lliura		Se li lliura							

Num. Plan	Sector	Títol	Escala
1		Plànol general de situació	1/500
UE			
<hr/>			
2		Plànol de situació del primer tram de la rasa	1/100
UE			
<hr/>			
3		Plànol de situació del segon tram de la rasa	1/100
UE			
<hr/>			
4		Plànol de situació del tercer tram de la rasa	1/100
UE			
<hr/>			
5		Plant i secció de la fonamentació UE 04	1/10
UE			
01 02 03 04			
<hr/>			

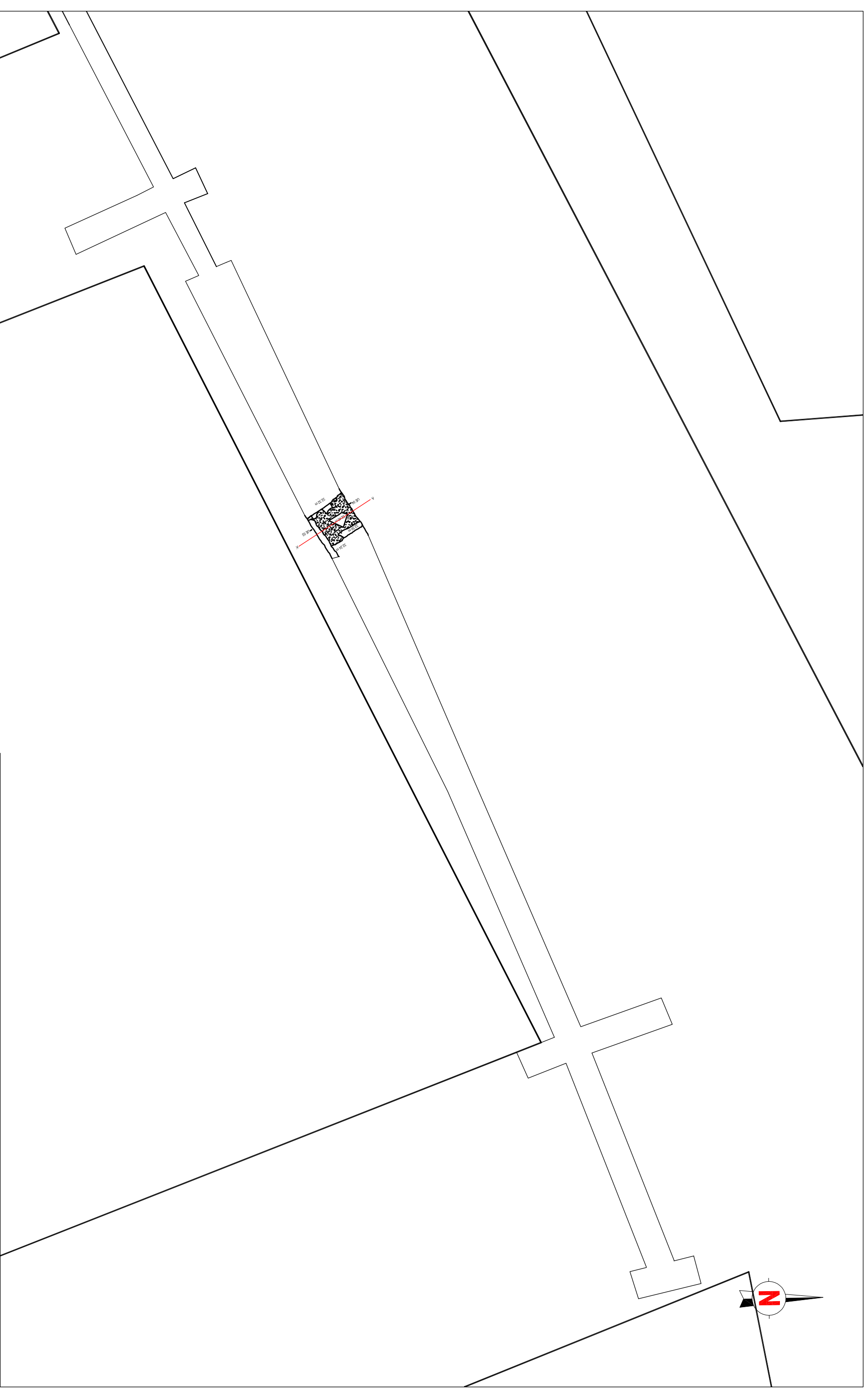

PROECTE:		PLÀNOL:	
Intervenció arqueològica al carrer del Sant Crist, 47-45, Districte de Sants - Montjuïc. Barcelona (Barcelonès)		Situació general de la intervenció	
Codi de la intervenció: 097-17		SITUACIÓ:	
CIENTI:		Districte de Sants - Montjuïc. Barcelona (Barcelonès)	
EQUIP TÈCNIC:		POBLACIÓ:	
AIGÜES DE BARCELONA		BARCELONA	
Jordi Ardiaca		ESCALA:	
DATA:		1/500	
SETEMBRE 2017		AUTOR:	
		Jordi Ardiaca	

C. del Sant Crist

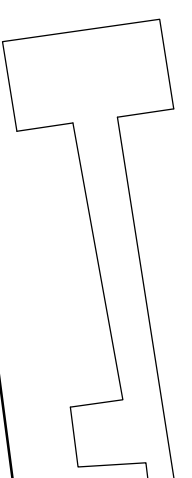
PROECTE: Intervenció arqueològica al carrer del Sant Crist, 47-65, Districte de Sants - Montjuïc, Barcelona (Barcelonès) Codi de la intervenció: 097-17		PLÀNOL: Situació del primer tram de la rasa entre Pl. Ibèria i c. Almeria		Nº: 2	
CLIENT: AJGÜES DE BARCELONA		SITUACIÓ: Districte de Sants - Montjuïc, Barcelona (Barcelonès)		FULL: 2/5	
EQUIP TÈCNIC: Jordi Ardiaça		POBLACIÓ: BARCELONA		ESCALA: 1/100	
		DATA: SETEMBRE 2017		AUTOR: Jordi Ardiaça	

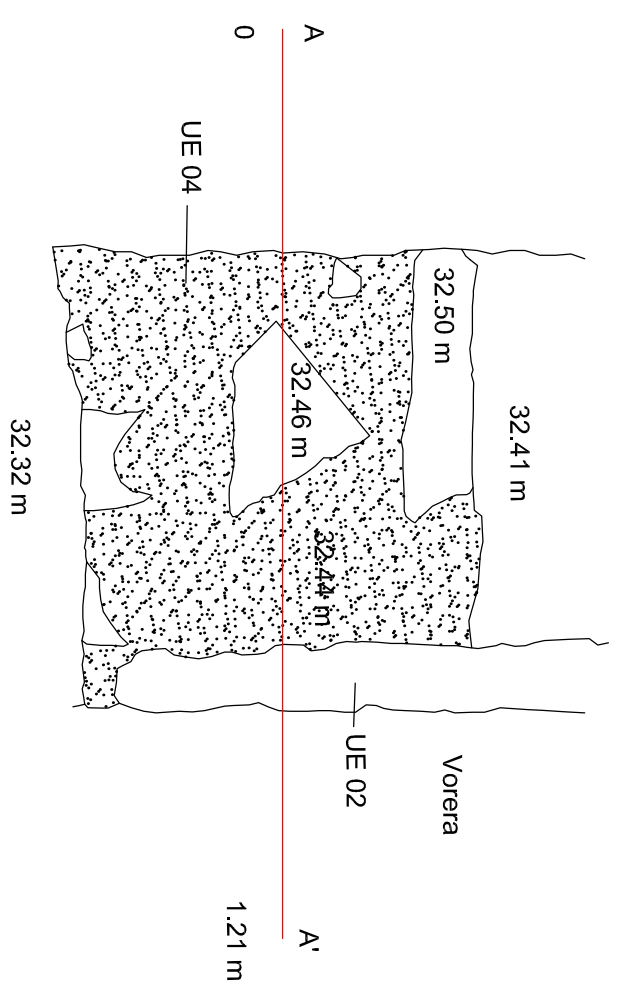
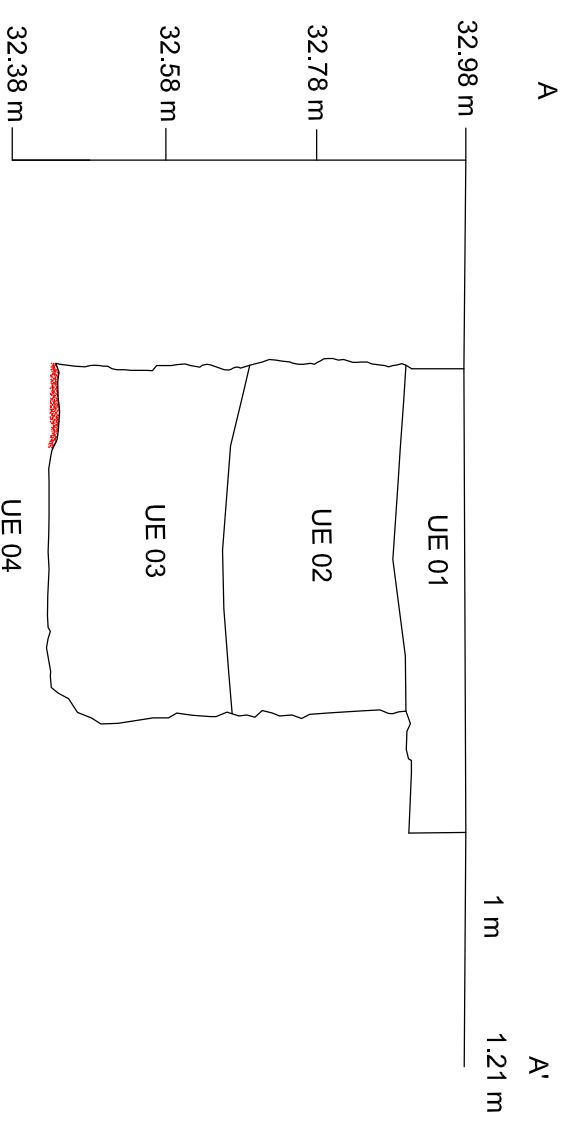
PROEJECTE:		PLÀNOL:		Nº:
Intervenció arqueològica al carrer del Sant Crist, 47-45, Districte de Sants - Monjuïc, Barcelona (Barcelonès) Codi de la intervenció: 097-17		Situació del segon tram de la rasa entre c. Almeria i c. del Cros		3
CLIENT:	EQUIP TÈCNIC:	SITUACIÓ:	POBLACIÓ:	FULL:
AGÜES DE BARCELONA	Jordi Ardiaca	Districte de Sants - Monjuïc, Barcelona (Barcelonès)	BARCELONA	3/5
		DATA:	AUTOR:	ESCALA:
		SETEMBRE 2017	Jordi Ardiaca	1/100

C. del Sant Crist

PROECTE: Intervenció arqueològica al carrer del Sant Crist, 47-65, Districte de Sants - Montjuïc, Barcelona (Barcelonès) Codi de la intervenció: 097-17		PLÀNOL: Situació del tercer tram de la rasa a partir del c. de Cros		Nº: 4
CLIENT: AJGÜES DE BARCELONA	EQUIP TÈCNIC: Jordi Ardaca	SITUACIÓ: Districte de Sants - Montjuïc, Barcelona (Barcelonès)	POBLACIÓ: BARCELONA	FULL: 4/5
		DATA: SETEMBRE 2017		ESCALA: 1/100
				AUTOR: Jordi Ardaca

PROECTE: Intervenció arqueològica al carrer del Sant Crist, 47-65, Districte de Sants - Montjuïc, Barcelona (Barcelonès) Codi de la intervenció: 097-17		PLÀNOL: Planta i secció de la fonamentació UE 04		Nº: 5	
CLIENT: AIGÜES DE BARCELONA		EQUIP TÈCNIC: Jordi Ardiaca		SITUACIÓ: Districte de Sants - Montjuïc, Barcelona (Barcelonès)	
FECHA: SETEMBRE 2017		POBLACIÓ: BARCELONA		ESCALA: 1:10	
				AUTOR: Jordi Ardiaca	

097/17

Num. Foto

Sector

1

Descripció

Vista de la rasa oberta

UE 01 02 03

2

Descripció

Vista de la rasa oberta

UE 01 02 03

3

Descripció

Vista de la fonamentació UE 04

UE 03 04

4

Descripció

Vista de la fonamentació UE 04

UE 03 04

5

Descripció

Vista de la rasa oberta en el pas del carrer del Cros

UE 03

6

Descripció

Vista de la rasa oberta en el pas del carrer del Cros

UE 03
